

DIE BEGAAFDE STUDENT EN DIE
GEMIDDELDE STUDENT : 'N VERGELYKENDE
PSIGOLOGIESE ONDERSOEK

deur

CATHARINA ELIZABETH DE VOS, Honns. B.A.

Skripsie goedgekeur vir die graad
Magister Artium in Voorligtingspsigologie
in die Fakulteit Lettere en Wysbegeerte

van die

POTCHEFSTROOMSE UNIVERSITEIT VIR
CHRISTELIKE HOËR ONDERWYS

STUDIELEIER : PROFESSOR S. OOSTHUIZEN
POTCHEFSTROOM

1988

DANKBETUIGINGS

My opregte dank word betuig aan :

- my Skepper wat my die geleentheid gebied het en die krag daarvoor geskenk het;
- my studieleier, prof. S. (Ooosthuizen) vir sy leiding;
- professor H.S. Steyn vir sy hulp ten opsigte van die statistiese berekeninge;
- professor D. Wissing vir die taalversorging;
- Lourens en Antoinette vir die tikwerk;
- My ouers, skoonouers en familie vir hul bystand;
- Riaan vir sy liefde, geduld en ondersteuning.

"Ek is tot alles in staat deur Hom wat my die krag gee" (Fil.4:13)

INHOUDSOPGAWE

HOOFSTUK	BLADSY	
1	INLEIDING EN DOELSTELLING	
1.1	INLEIDING	12
1.2	DOELSTELLING	17
1.3	PLAN VAN ONDERSOEK	20
2	LITERATUUROORSIG	
2.1	DIE BEGAAFDE PERSOON	21
2.1.1	Begripsoms krywing	21
2.1.1.1	Begaafdheid	21
2.1.1.2	Intelligensie	27
2.1.2	Identifisering van die begaafde persoon	31
2.1.3	Die rol van oorerwing en omgewing by begaafdheid	38
2.1.4	Kenmerke van die begaafde persoon	40
2.1.4.1	Fisies	40
2.1.4.2	Opvoedkundig	42
2.1.4.3	Vryetydsbesteding en belangstelling	43
2.1.4.4	Persoonlikheid	45
2.1.4.5	Spesiale talente	49
2.1.4.6	Intellektueel	51
2.1.4.7	Beroepe	52
2.1.4.8	Algemeen	53

HOOFSTUK	BLADSY
2.1.5 Opvoeding van die begaafde kind	55
2.1.5.1 Ouers	55
2.1.5.2 Onderwys	58
2.1.6 Besondere probleme wat die begaafde persoon as kind ondervind	65
2.1.6.1 Sosiaal	65
2.1.6.2 Emosioneel	66
2.1.6.3 Opvoedkundig	67
2.1.6.4 Persoonlikheid	68
2.1.7 Begaafdheid en kreatiwiteit	69
2.1.8 Die invloed van begaafdheid op die gesin	73
2.1.9 Geslagsverskille by begaafdheid	78
 2.2 DIE GEMIDDELDE PERSOON	 81
 2.3 PERSOONLIKHEID EN AANPASSING	 84
2.3.1 Persoonlikheid	84
2.3.2 Aanpassing	89
 2.4 AANLEG	 91
2.4.1 Omskrywing	91
2.4.2 Modelle vir die meting van aanleg	93
 2.5 BELANGSTELLING	 97
2.5.1 Omskrywing	97
2.5.2 Modelle vir die meting van belangstelling	99

HOOFSTUK	BLADSY
2.6 STUDIEGEWOONTES EN -HOUDINGS	102
2.6.1 Studiegewoontes	102
2.6.2 Studiehoudings	103
 3 METODE VAN ONDERSOEK	
 3.1 PROEFPERSONE	 105
 3.2 MEETMIDDELS	 107
3.2.1 Die Senior Aanlegtoetse	108
3.2.1.1 Inleiding en rasionaal	108
3.2.1.2 Inhoud van die toetse	109
3.2.1.3 Tegniese besonderhede	111
3.2.2 Die 19-Veld-Belangstellingsvraelys	114
3.2.2.1 Inleiding en rasionaal	114
3.2.2.2 Inhoud van die velde	114
3.2.2.3 Tegniese besonderhede	119
3.2.3 Die Persoonlike, Huislike, Sosiale en Formele Verhoudingevraelys	122
3.2.3.1 Inleiding en rasionaal	122
3.2.3.2 Beskrywing van die komponente	123
3.2.3.3 Tegniese besonderhede	125
3.2.4 Die opname van studiegewoontes en -houdings	127
3.2.4.1 Inleiding en rasionaal	127
3.2.4.2 Inhoud van die OSGH-skale	127
3.2.4.3 Tegniese besonderhede	128

HOOFSTUK	BLADSY
3.2.5 Akademiese prestasie	129
3.3 STATISTIESE TEGNIEKE	132
3.3.1 Inleiding	132
3.3.2 Profielontleding	132
3.3.3 T-toetse vir die bepaling van verskille tussen gemiddeldes	137
4 RESULTATE EN BESPREKING	139
4.1 INLEIDING	139
4.2 RESULTATE VAN DIE PROFIELONTLEDINGS EN T-TOETSE	140
4.2.1 Resultate met betrekking tot kognitiewe veranderlikes	140
4.2.1.1 Begaafde en gemiddelde groepe (gesamentlike groep)	140
4.2.1.2 Begaafde en gemiddelde groepe ten opsigte van geslagte afsonderlik	143
4.2.1.2.1 Manlik	143
4.2.1.2.2 Vroulik	146
4.2.2 Resultate met betrekking tot nie-kognitiewe veranderlikes	149
4.2.2.1 Begaafde en gemiddelde groepe (gesamentlike groep)	149
4.2.2.2 Begaafde en gemiddelde groepe ten opsigte van geslagte afsonderlik	157

HOOFSTUK	BLADSY
4.2.2.2.1 Manlik	157
4.2.2.2.2 Vroulik	160
5 SAMEVATTENDE OORSIG	
5.1 DOEL VAN DIE ONDERSOEK	166
5.2 LITERATUURSTUDIE	167
5.3 METODE VAN ONDERSOEK	168
5.3.1 Proefpersone	168
5.3.2 Meetinstrumente	169
5.4 STATISTIESE TEGNIEKE	169
5.4.1 Profielontleding	169
5.4.2 T-toetse	170
5.5 BEVINDINGS	170
5.6 AANBEVELINGS	178
BIBLIOGRAFIE	180
SUMMARY	191
BYLAAG	

LYS VAN TABELLE	BLADSY
2.1 ONDERWYSERS SE GIDS VIR IDENTIFIKASIE VAN BEGAAFDE STUDENTE	35
3.1 BETROUBAARHEID EN STANDAARDMETINGSFOUTE VAN DIE TOETSE VAN DIE SAT VIR STANDERDS 8, 9 EN 10	113
3.2 BETROUBAARHEID EN STANDAARDMETINGSFOUT VAN 19-VBV	120
3.3 GEIDENTIFISEERDE FAKTORE VAN DIE 19-VBV	121
3.4 BETROUBAARHEID EN STANDAARDMETINGSFOUT VAN DIE PHSF	126
3.5 GEKORRIGEERDE HALFVERDELINGSBETROUBAARHEIDS- KOEFFISIËNTE VIR DIE VIER PRIMERE SKALE VAN DIE OSGH	129
4.1 VAKKE OP STANDAARDGRAAD VIR ALBEI GROEPE	142
4.2 VAKKE OP HOËRGRAAD VIR ALBEI GROEPE	143

LYS VAN FIGURE	BLADSY
2.1 OPERATIEWE BENADERING VAN J. RENZULLI TEN OPSIGTE VAN BEGAAFDHEID	25
2.2 SKEMATIESE VOORSTELLING VAN GUILFORD SE DRIE-DIMENSIONELE MODEL	29
2.3 DIE IDENTIFIKASIE-PROSES	37
2.4 BLOOM SE MODEL MET BETREKKING TOT VERRYKING	63
2.5 NORMALE VERSPREIDINGSKURWE	81
2.6 GUILFORD SE VOORSTELLING VAN DIE VERSKILLENDE MODALITEITE VAN PERSOONLIKHEID	85
2.7 VOORSTELLING VAN THURSTONE SE MODEL VIR AANLEG (OF INTELLIGENSIE)	94
2.8 VOORSTELLING VAN VERNON SE MODEL VIR AANLEG (OF INTELLIGENSIE)	95
2.9 VOORSTELLING VAN 'N MODEL VIR DIE METING VAN BELANGSTELLING	100

LYS VAN BYLAE

A VRAELYS : ONTWIKKELING VAN KINDERS TOT SES JAAR OUD

B ENKELE AKTIWITEITE OM KREATIWITEIT TE STIMULEER

Ci VERGELYKING VAN DIE VAKPRESTASIES TUSSEN DIE GEMIDDELDE EN BEGAAFDE GROEPE (ALBEI GESLAGTE) DEUR MIDDEL VAN DIE T-TOETSE

Cii GRAFIESE VOORSTELLING VAN DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE GROEPE (ALBEI GESLAGTE) SE VAKPRESTASIES

Di VERGELYKING VAN DIE VAKPRESTASIES TUSSEN DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE MANLIKE GROEPE DEUR MIDDEL VAN DIE T-TOETSE

Di1 GRAFIESE VOORSTELLING VAN DIE T-TOETSRESULTATE VAN ALLE VAKKE TEN OPSIGTE VAN DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE MANLIKE GROEPE

E1 VERGELYKING VAN DIE VAKPRESTASIES TUSSEN DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE VROULIKE GROEPE DEUR MIDDEL VAN DIE T-TOETSE

E11 GRAFIESE VOORSTELLING VAN DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE VROULIKE GROEPE SE VAKPRESTASIES

LYS VAN BYLAE

Fi GEMIDDELDE BELANGSTELLINGSTELLINGS VAN DIE BEGAAFDE EN
GEMIDDELDE GROEPE (ALBEI GESLAGTE)

Fii GEMIDDELDE BELANGSTELLINGSPROFIELE VAN DIE BEGAAFDE EN
GEMIDDELDE GROEPE (ALBEI GESLAGTE)

Gi GEMIDDELDE PERSOONLIKHEIDSTELLINGS VAN DIE BEGAAFDE EN
GEMIDDELDE GROEPE (ALBEI GESLAGTE)

Gii GEMIDDELDE PERSOONLIKHEIDSPROFIELE VAN DIE BEGAAFDE EN
GEMIDDELDE GROEPE (ALBEI GESLAGTE)

Hi (a) GEMIDDELDE STUDIE-ORIËNTASIESTELLINGS VAN DIE
BEGAAFDE EN GEMIDDELDE GROEPE (ALBEI GESLAGTE)

(b) GEMIDDELDE PERSENTIELRANGE VIR DIE BEGAAFDE EN
GEMIDDELDE GROEPE TEN OPSIGTE VAN DIE OSGH (ALBEI
GESLAGTE)

Hii GRAFIESE VOORSTELLING VAN DIE GEMIDDELDE PERSENTIEL-
RANGE VAN DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE GROEPE TEN OPSIGTE
VAN DIE OSGH (ALBEI GESLAGTE)

Ii GEMIDDELDE BELANGSTELLINGSTELLINGS VAN DIE BEGAAFDE EN
GEMIDDELDE GROEPE (MANLIK)

LYS VAN BYLAE

- Iii GEMIDDELDE BELANGSTELLINGSPROFIELE VAN DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE GROEPE (MANLIK)
- Ji GEMIDDELDE PERSOONLIKHEIDSTELLINGS VAN DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE GROEPE (MANLIK)
- Jii GEMIDDELDE PERSOONLIKHEIDSPROFIELE VAN DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE GROEPE (MANLIK)
- Ki (a) GEMIDDELDE STUDIE-ORIENTASIESTELLINGS VAN DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE GROEPE (MANLIK)
- (b) GEMIDDELDE PERSENTIELRANGE VIR DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE GROEPE TEN OPSIGTE VAN DIE OSGH (MANLIK)
- Kii GRAFIESE VOORSTELLING VAN DIE GEMIDDELDE PERSENTIELRANGE VAN DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE GROEPE TEN OPSIGTE VAN DIE OSGH (MANLIK)
- Li GEMIDDELDE BELANGSTELLINGSTELLINGS VAN DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE GROEPE (VROULIK)
- Lii GEMIDDELDE BELANGSTELLINGSPROFIELE VAN DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE GROEPE (VROULIK)

LYS VAN BYLAE

- Mi GEMIDDELDE PERSOONLIKHEIDSTELLINGS VAN DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE GROEPE (VROULIK)
- Mii GEMIDDELDE PERSOONLIKHEIDSPROFIELE VAN DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE GROEPE (VROULIK)
- Ni (a) GEMIDDELDE STUDIE-ORIENTASIESELLINGS VAN DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE GROEPE (VROULIK)
- (b) GEMIDDELDE PERSENTIELRANGE VIR DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE GROEPE TEN OPSIGTE VAN DIE OSGH (VROULIK)
- Nii GRAFIESE VOORSTELLING VAN DIE GEMIDDELDE PERSENTIELRANGE VAN DIE BEGAAFDE EN GEMIDDELDE GROEPE TEN OPSIGTE VAN DIE OSGH (VROULIK)